

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ

СРПС

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093
E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗМЕНУ ЧЛАНА 131. И 144. „КРОВНОГ“ ЗАКОНА

*Против дискриминације просветних радника
код преузимања и пензионисања*

Послови око доношења системских закона којима се уређују односи између света рада и света капитала (читај: радника и послодаваца) поприлично су поодмакли и није их успорила ни ситуација око избора и састављања нове Владе. И тако, док очекујемо нову Владу и нове ministre, морамо се спремити и за нове системске законе, а онда и на усклађивање *lex specialis* закона са овим законима. То ће бити прилика и да покушамо да изменимо неке чланове у школским законима, па ће се наш грански синдикат – СРПС ангажовати на поправљању неких уочених недостатака „Кровног“, али и других „школских закона“.

Због тога ће НСПРВ, као оснивач и колективни члан СРПС-а предложити органима Синдиката да се међу амандманима на постојеће законе, међу првима нађу и они који у себи имају дискриминирајуће одредбе, попут члана 131. или 144., о чему би требало да се изјасни и Уставни суд, односно институције које се баве равноправношћу грађана, попут Омбудсмана или Повереника за равноправност. Посебно питање су спорне одредбе у законима о предшколском (члан 47.), основном (чланови 78. и 79.) и средњем образовању (чланови 91. и 92.), којима је суспендовано право запослених у образовању на штрајк. Наравно да има још примедби о којима ће и убудуће бити говора, али последице два члана Закона су посебно и увек актуелне – то су оне из наслова.

Елем, у члану 131. „Кровног“ закона, у ставу 2. каже се да „Листа из става 1. овог члана утврђује се до 15. августа за сваку наредну школску годину, у оквиру школске управе по јединицама локалне самоуправе, а на основу пријава установа о запосленима који имају право на преузимање“ из чега произлази да је преузимање запосленог са Листе ограничено само на локалну самоуправу, а не и на целу школску управу, чиме су колеге са делом нормe лимитиране у могућности да пронађу недостајуће часове у некој суседној општини и школи које су исказале потребу за новим попуњавањем часова, а које су често пута ближе територијално једна другој, него школе унутар само једне локалне самоуправе. Елементе за дискриминацију видимо и у чињеници да се на територији великих градова, попут Београда, Новог Сада, Ниша, Листа за преузимање третира као једна и јединствена листа на нивоу града, иако сасвим извесно ови градови нису локалне самоуправе у ужем смислу те речи, већ много сложеније структуре, а поготово Град Београд, који је територијално покрајина. Нажалост, у досадашњим преговорима наши аргументи о потреби целовитости решавања питања преузимања на нивоу школске управе или бар округа, нису наишли на разумевање код једног дела колега, али ни код просветних власти. Јасно је и због чега. На овај начин поједине локалне самоуправе остају „зобрањени градови“ за колеге из других

локалних самоуправа и остављају могућност локалним властима слободу располагања слободним часовима, иако у комшилуку има људи на Листи и који би били спремни да буду преузети у ту школу у другој локалној самоуправи.

Посебно иритантне су последице фамозног члана 144. „Кривног“ закона, који је измењен приликом последњих измена и допуна овог Закона на иницијативу наших колега из Уније синдиката просветних радника Србије и којим је „на мала врата“ уведена дискриминација просветара пред пензијом пошто им није остављена могућност избора дата у Закону о раду да остваре оба услова за пензију. Наиме, због става 2. члана 144., који каже да *„наставнику, васпитачу или стручном сараднику престаје радни однос на крају школске године у којој наврши 40 година стажа осигурања или 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања“*, њима се радни однос прекида и пре него што испуне добну границу ако имају пун пензиони стаж чиме су, и поред своје воље, не само најурени у пензију, већ и долазе под удар тзв., сада већ потпуно извесних, „пенала“ за превремено пензионисање од по 6% за сваку годину пре навршених 65. И не само то, због чињенице да смо некад живели у другачијој земљи и да је сваки пети, а неке процене кажу и да их има више, колега радило у две или више република бивше Федерације, имамо штетне последице по пензионера који у Србији оставари право на пензију, јер право на исплату дела пензије у другим републикама оствари тек онда када наврши добну границу прописану у тој републици. Насилним пензионисањем, мимо воље запосленог, а по спорном члану 144., ови пензионери добиће само део који им исплаћује домицилни ПИО фонд, а не и фонд друге републике, сада државе, у којој су остварили други део радног стажа. И све то због залагања Уније да се на овај начин остави простор за ново запошљавање на места са којих су колеге отишле у заслужену пензију. При томе је из вида испуштена чињеница да је овим начином учињена још једна штета државном буџету, јер је познато да државни буџет финансира бар половину пензија. Тако се са грбаче пореског обвезника плаћа нов запослени и бар половина новог пензионера. Све ово није било довољно нашим социјалним партнерима из Министарства да не уваже предлог Уније, већ се спорна одредба нашла у члану 144. Закона и производи велико незадовољство међу старијим просветарима који су били расположени да раде до 65 година, а овако морају, хтели – не хтели, у пензију и све то под претњом мање пензије, чак и онда када имају пун стаж од 40 година, што је потпуно апсурдно и због чињенице да је у Србији међу оних око 1.700.000 пензионера оних са пуним радним стажом мање од пола милиона.

Дакле, залагањем наших колега из УСПРС, само просветари, и поред пуног стажа, могу да очекују мању пензију. Ако се томе дода да су у највећем делу свог радног века имали и исподпросечне плате, јасно је колико су им колеге из Уније „помогле“, а то ће и њима бити, ако не сада, јасно оног тренутка када приме први пензинерски чек. На нама је остало да се боримо, да се бар у правима изједначимо са другима, јер је сасвим извесно да ће међу првим законима које ће нова власт донети, бити и нови Закон о ПИО у коме ће се наћи друга решења, неповољнија по оне који ће убудуће одлазити у пензију, а о којима смо говорили претходних година, а јавност ових и наредних месеци.

Београд, 08.04.2014.год.

проф. Хаши Здравко М. Ковач
члан Преговарачког тима СРПС

